

Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 Stockholm

Dnr A2022/00220

Yttrande över betänkandet Ett utökat skydd mot diskriminering (SOU 2021:94)

Sammanfattning

Hovrätten har utifrån de synpunkter domstolen har att beakta inga erinringar mot utredningens förslag i stort. Hovrätten vill dock framföra följande.

Skyddet mot diskriminering när det inte finns en identifierbar skadelidande

I förslaget införs vitesföreläggande som sanktion när en identifierbar skadelidande saknas. En ansvarig ska enligt förslaget kunna vitesföreläggas att vidta åtgärder för att spridningen av både muntliga och skriftliga uttalanden eller meddelanden ska upphöra (4 kap. 5 a § diskrimineringslagen). Utredningen går dock inte närmare in på vad ett sådant föreläggande ska innehålla. Det ligger nära till hands att anta att ett föreläggande som avser ett meddelande som t.ex. lagts ut på internet eller kommit till uttryck genom skyltsättning ska gå ut på att meddelandet ska tas bort. I sådana situationer pågår ju spridningen när föreläggandet ska utfärdas. Situationen är en annan när spridningen redan är ”slutförd” som vid muntliga uttalanden. Utredningen ger inte tydligt besked om vilka åtgärder som den som är ansvarig för spridningen då ska åläggas att vidta. Vad som ska gälla vid angiven spridning bör utvecklas i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Det ska också framhållas att den föreslagna lagtexten i 4 kap. 5 a § diskrimineringslagen passar mindre väl vid nyss nämnda situation. Föreläggandet ska enligt bestämmelsen avse ”åtgärder för att spridningen ska upphöra”. Vid nämnda muntliga uttalanden har ju spridningen redan upphört. För att täcka in den

situationen skulle i nämnda paragraf kunna läggas till att föreläggandet även får avse åtgärder för att mildra skadeverkningarna av det spridda uttalandet eller något liknande.

Skyddet mot diskriminering i viss offentlig verksamhet

Enligt förslaget till ny lydelse av 2 kap. 17 § diskrimineringslagen ska diskrimineringsförbudet i paragrafens första stycke gälla även för den som utför offentlig förvaltningsuppgift som överlåtits till enskild i enlighet med 12 kap. 4 § regeringsformen. Även om fördelarna med förslaget är lätta att förstå vill hovrätten peka på att utredningen saknar en närmare analys om skälen för och emot förslaget.

Enligt nämnda bestämmelse i regeringsformen kan förvaltningsuppgifter överlämnas åt andra juridiska personer än kommuner och åt enskilda individer. Vid diskriminering kan ansvar komma i fråga inte bara för diskrimineringsersättning enligt diskrimineringslagen utan också straffrättsligt ansvar kan uppkomma, t.ex. enligt 5 kap. brottsbalken. När överlämnandet sker åt en juridisk person drabbar ansvaret inte samma person. Diskrimineringsersättningen ska betalas av arbetsgivaren medan straffansvaret åläggs den enskilda arbetstagaren. Frågor om sanktionskumulation blir då inte aktuella. Läget blir däremot ett annat om förvaltningsuppgiften överlämnas åt en enskild individ. I ett sådant fall drabbas den enskilde personligen av såväl diskrimineringsersättningen som den straffrättsliga påföljden. Den situationen har inte belysts i utredningen och bör uppmärksammas i den fortsatta beredningen.

Hovrätten vill här slutligen uppmärksamma att den föreslagna nya bestämmelsen i 2 kap. 17 § diskrimineringslagen innehåller uttrycket ”överlåtits”. Det borde ha legat närmare till hands att använda verbet överlämna, som finns i grundlagsregeln som bestämmelsen hänvisar till.

Arbetstagares skydd mot trakasserier och hot

Syftet med den föreslagna lydelsen av bestämmelsen i 3 kap. 6 § diskrimineringslagen är att tydliggöra att arbetsgivarens riktlinjer och rutiner för verksamheten ska syfta till att förhindra bland annat trakasserier och sexuella trakasserier, oavsett vem som utför dem. Det gjorda tillägget ”*alla former av* trakasserier

och sexuella trakasserier” leder dock tanken snarare till olika typer av trakasserier än till utföraren av dem. Lagtexten bör i det fortsatta lagstiftningsarbetet justeras så att den tydligare ger uttryck för det avsedda syftet med ändringen.

Detta ärende har handlagts av hovrättslagmannen Jennie Mellbin, hovrättsrådet Linda Carlsson och tf. hovrättsassessorn Ingrid Thimfors, referent.

På hovrättens vägnar

Jennie Mellbin

Ingrid Thimfors